

Bartomeu Rotger. L'ordre dictada pel conseller d'Educació significa donar absoluta llibertat a cada centre per a establir el seu propi projecte lingüístic.

Sota mínims

La Conselleria de Cultura, Educació i Esports ha dictat una ordre, vigent aquest curs, que no obliga a cap mínim quant a l'ensenyament del català a Balears. El conseller Rotger assegura que tot està perfectament pensat i "fet amb el rigor necessari". Però l'ordre número 17.348 publicada en el Butlletí Oficial de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears amb data de 27 d'agost passat ha rebut una forta contestació. Per primera vegada des de l'aprovació de la Llei de Normalització Lingüística s'ha produït una escissió entre les forces polítiques parlamentàries en el tema de la llengua. D'una part el PP i el Govern, que donen, òbviament, suport a l'ordre, i de l'altra tots els partits de l'oposició parlamentària —PSOE, PSM i UM—, que s'hi oposen.

No són tan sols els partits. Des de la societat civil, l'Obra Cultural Balear (OCB) ha confirmat a aquest setmanari la seva intenció de posar en marxa diverses iniciatives, inclosos recursos judicials, per intentar aturar el que consideren un atac al procés de normalització.

La Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear ha dictat una ordre d'ensenyament en català a les Illes que no estableix cap mínim obligatori en català.

El Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament de les Illes (STEDI) també ha expressat a EL TEMPS les seves reticències en relació amb l'ordre. En canvi la Campanya de Normalització Lingüística de les Illes Balears —creada per les institucions polítiques més importants de Balears, ara totes en mans del PP— s'ha manifestat a favor de la disposició, considerant-la molt positiva

L'ordre. L'ordre dictada pel conseller d'Educació, Bartomeu Rotger, significa, en síntesi, donar absoluta llibertat a cada centre per a establir el seu propi projecte lingüístic i, per tant, que siguin els centres els que decideixin en quin llengua fan l'ensenyament, sense mínims. Amb tot, la Conselleria pretén que hi hagi un "equilibri" entre les dues llengües: "No volem que hi hagi —diu Bartomeu Rotger— molts centres que facin tot l'ensenyament en català i molts altres tot en castellà. Volem el bilingüisme, que la majoria dels centres facin l'ensenyament en les dues llengües. Si un centre el vol

fer tot en català o tot en castellà necessitarà una autorització especial. Nosaltres volem, i és possible que qualcú no hi estigui d'acord, anar cap el bilingüisme. Un bilingüisme que jo som el primer a reconèixer que és imperfecte i que és el català la llengua que necessita més ajudes”.

Pel que fa a la manca de mínims establerts per l'ordre en l'ensenyament en català, el conseller explica: “Jo no reduesc la qüestió a uns mínims o uns màxims. Hem fet una ordre d'acord amb la nostra realitat. I aquesta realitat diu: primer, que la normalització ha estat més intensa en l'àmbit de l'ensenyament que en altres àmbits. Segon, que la utilització del català als centres privats es deficitària, però que en els públics són molts els centres que fan ensenyament en català, encara que és veritat que n'hi ha que ho fan en castellà. Tercera realitat és que nosaltres creim que hem d'anar cap a un bilingüisme, afavorint la nostra llengua, que està en inferioritat de condicions. L'ordre preveu totes aquestes realitats i cerca un equilibri entre les dues llengües”.

Segons el conseller Rotger aquesta ordre “dignifica el català, ja que elimina el permís previ que fins ara era necessari”. Aquest setmanari ha parlat amb diversos professors i tots coincideixen a afirmar que el permís previ sempre s'atorgava i que el fet que hagi estat eliminat té una importància relativa, quasi exclusivament de caràcter simbòlic. El conseller no comparteix aquesta opinió: “han estat moltes les vegades que des de la Conselleria hem ajudat molt perquè es donassin aquests permisos i crec que és molt important aquesta passa que anteriors consellers no havien fet per dignificar la nostra llengua”.

Bartomeu Rotger rebutja enèrgicament que aquesta ordre respongui, com ha dit l'oposició, a cap campanya antinacionalista o contrària a la normalització lingüística per part del PP. “Jo no veig enlloc aquesta campanya –afirma el conseller–, almenys a Balears. A mi, i salvant les distàncies que posa la democràcia, aquestes acusacions de la pretesa campanya del PP em sonen igual que allò del *contubernio judeo-masónico*”.

Rotger també rebutja que l'ordre representi un trencament de la unanimitat lingüística que existia des de la Llei de Normalització Lingüística (1986): “Jo no en faig aquesta lectura; entre els partits tenim diferències lògiques però no crec que això sigui trencar la unanimitat lingüística; a mi m'agradaria que els conceptes aprovats per unanimitat en la Llei de Normalització no fossin trencats... que els diversos partits no trencassin aquest esperit”.

Refermant la voluntat de diàleg de la Conselleria, Rotger assegura que l'ordre va ser publicada després de consultar moltes institucions i persones, i a partir d'un informe de la inspecció del Ministeri espanyol d'Edu-

L'ensenyament en català a les Balears

Per centres. EGB

Llengua	Públics	Privats	Total
Tot o part en català	126	28	154 (51%)
Tot en castellà*	76	70	146 (49%)

Per centres. Ensenyament mitjà

Llengua	Públics	Privats	Total
Tot o part en català	32	3	35 (50,7%)
Tot en castellà*	10	24	34 (49,3%)

Font: Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear.
Elaboració pròpia a partir de les dades oficials.

Per alumnes (curs 1993-94)

Llengua	EGB	Ensenyament mitjà
Tot o part en català	33.900 (32,4%)	24.768 (60,2%)
Tot en castellà*	70.142 (67,6%)	16.329 (39,8%)
Total	104.312	41.097

Font: Ministeri d'Educació i Ciència.

El català a la IUB (llengua en la qual es van donar les assignatures el curs 1992-93)

Llengua	Percentatge
Català	45,6%
Castellà	46,8%
Català / castellà	3,6%
Català / castellà	4,0%

Font: Universitat de les Illes Balears.
*Excepte l'assignatura de català.

cació i Ciència que considera molt important.

El conseller fa esment especial de la Campanya de Normalització Lingüística. El conseller recorda que dins la Campanya no solament hi ha n'Aina Moll, sinó que en la reunió d'aquesta entitat que va tractar el tema eren presents els tres consells insulars, l'Ajuntament de Palma, la UIB, representada pel senyor Climent Picornell, i l'Obra Cultural Balear, representada pel senyor Antoni Mir: “Amb l'opinió favorable de la Campanya, més l'informe del MEC, i d'acord amb les directrius del Govern, vàrem elaborar l'ordre. Però encara abans de publicar-la, fins i tot vaig enviar l'esborrany al MEC per si hi tenien res a dir, i fins hores d'ara no han dit res.”

Reaccions. Probablement pel fet que l'ordre fou publicada en període de vacances –segons el conseller, “a causa dels terminis i de les ganes del Govern que fos vigent tan aviat com fos possible”– les reaccions no varen ser immedi-

tes. Però a poc a poc tots els estaments implicats s'han manifestat sobre el tema.

El grup popular, lògicament, dona suport a Rotger. A l'oposició, PSOE, PSM i UM s'han manifestat en contra. El PSOE, a través del seu portaveu en temes de cultura i educació, Damià Pons, ha considerat que "el català quedarà reduït a la mínima expressió per mor de la influència dels castellanoparlants i de la colònia estrangera". Per contrarestar aquesta situació l'ordre hauria d'haver previst "almenys l'obligatorietat d'una assignatura en català". Pons no dubtà a relacionar aquesta ordre amb l'ofensiva contra el català del PP.

Pere Sampol, del PSM-Nacionalistes de Mallorca, considera que "la negativa del PP a establir uns mínims d'ensenyament en català és una passa endavant contra la normalització del català a les Balears". El dirigent nacionalista, en línia amb el comunicat emès pel seu partit, afirma que aquesta mesura "està en perfecta consonància amb la involució antinacionalista que es detecta en el PP a nivell estatal".

Per la seva part, Unió Mallorquina, a través d'un comunicat signat per Antoni Pasqual, secretari general del partit, considera que l'ordre "té uns objectius positius" pel fet de donar autonomia als centres però, alhora, no garanteix "el dret a rebre l'ensenyament en la llengua de l'alumne". Pasqual creu que "seria més oportú que l'ordre establís l'obligatorietat d'uns mínims d'assignatures en la nostra llengua".

Per l'Obra Cultural Balear –que es planteja fer diverses campanyes per contrarestar el que consideren efectes nocius de l'ordre– aquesta ordre és "estantíssima i mínima", en paraules d'Antoni Mir, el president de l'entitat. "La consideram clarament insuficient i decebedora perquè comporta deixar la iniciativa als centres i no hi ha cap impuls ni decisió del Govern, la qual cosa dona com a resultat que es deixa el català en la més absoluta indefensió".

Pere Polo, secretari general del Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament, manifestà a EL TEMPS: "Nosaltres tenim voluntat de ser positius i per això valoram bé que s'elimini el requisit de demanar permís per fer classes en català, però tenim objeccions a aquesta ordre". En un llarg comunicat l'STEI especifica les objeccions que, resumides, són: necessitat que el Govern concreti "unes pautes que facin efectiu el compliment de l'ordre"; s'han d'especificar les "mesures que s'adoptaran quan es constatin desequilibris, si no l'ordre quedarà sense cap tipus d'efectivitat"; s'ha d'evitar "que sigui un colador per evitar l'ensenyament en català"; s'ha de tenir present que "l'objectiu de tots els centres ha de ser la implantació progressiva de la llengua catalana"; i pel que fa al tema dels mínims, el sindicat considera que "la no prescripció d'uns mínims obligatoris en llengua catalana pot significar un entrebanc molt seriós

Pere Polo. L'STEI exigeix garanties perquè l'ordre no sigui contraproduent per a la normalització.

Aina Moll. La responsable de Normalització Lingüística considera positiva la disposició de la Conselleria.

Antoni Mir. L'OCB qualifica d'estantíssima i mínima la decisió dictada per Bartomeu Rotger.

per al desenvolupament dels pressupostos de la Llei de Normalització Lingüística en els casos de centres reticents a dinamitzar la llengua pròpia."

Al contrari que tots els altres consultats, la màxima responsable de la Campanya de Normalització Lingüística, Aina Moll, considera positiva l'ordre de la Conselleria. Aquest setmanari demanà l'opinió d'Aina Moll i va rebre un document oficial de la CNL, signat per la coordinadora, que es va publicar recentment en un diari local. En el document es llegeix la satisfacció de Moll per l'eliminació de la necessitat de demanar permís per ensenyar en català i la valoració global és que "aquesta ordre significarà un pas endavant importantíssim en la normalització de l'ensenyament a les Illes Balears [...]. La necessitat d'aconseguir un coneixement equilibrat de les dues llengües menarà indefectiblement a augmentar la proporció en favor del català".

Joan Melià, catedràtic de català en un institut de Mallorca i autor de diverses publicacions de sociolingüística, creu que "tot i tenir de positiu que elimina la necessitat del permís, la veritat és que no s'aconseguirà cap bilingüisme pel fet de tractar les dues llengües igual, perquè en realitat hi ha un gran desequilibri en favor del castellà. L'ordre no servirà pràcticament per res perquè no va acompanyada d'una actitud decidida del Govern d'afavorir el català".

El català a l'ensenyament. La situació del català a l'ensenyament (vegeu el quadre de la pàg. 35) es pot interpretar de dues formes. Si atenem a les dades ofertes per la Conselleria d'Educació, la tabulació es fa per centres i el resultat és gràficament positiu: la meitat fan ensenyament en català, totalment o en part. Però, és clar, aquestes dades no discriminen. Un centre de pocs alumnes es comptabilitza igual que un centre de molts alumnes. Hi ha prou que un grup marginal faci alguna assignatura en català per ser considerat centre que fa ensenyament total o parcialment en català.

Però l'optimisme que reflecteixen les dades de la Conselleria queda força gelat si miram les dades del MEC, que comptabilitza per alumnes. Especialment preocupant, pel que té d'amenaça de futur al català a les Illes, és l'esgarriador percentatge de quasi el 70% d'alumnes d'EGB que cursen totalment en castellà els seus estudis.

El corrent d'opinió contrari a la normalització, manifestat en cartes al director i articles en la premsa balear, sol tenir com a dogma de fe que el rector Nadal Batle ha imposat una *dictadura catalanista* a la UIB. Les dades oficials de la mateixa UIB que aquest setmanari ofereix demostren que aquestes *opinions* són producte de la imaginació, o de la manipulació, dels qui les escriuen. **Miquel Payeras**